

zejména tedy zrušení feudálních třídních rozdílů i odstranění robot a dávek pánům a kněžím, na něž obojí má dolehnout rukama věřících přísný trest za jejich hříchy. Tito chiliasté byli vydatnou složkou bojových čet tábořských v nadšeném boji s císařem Zikmundem za jeho prvního vpádu do Čech a velice přispěli k záchraně husitství před zevním nepřítelem; kompromitovali však své hnutí, i pro sociální maximalismus ostatním vrstvám národa nepřijemné, dvojnásobným způsobem. Ve falešném domnění, že již nastal nový věk beze hříchu, propadli někteří z nich libertinismu [adamité, které Žižka vojensky potřel pro jejich mravní výstřelky, od odpůrců ještě zveličené]. Jiní z chiliastů vykládali večeři Páně jako pouhou památku smrti Kristovy, nevěříce, že by při ní byl Kristus nějak zvláště přítomen. V očích všech druhých husitů, tím spíše v očích katolíků, bylo toto učení bezbožným rouháním, které zaslouží nejpřísnějšího trestu. Mezi tábory mělo jistý ohlas, nežli jejich vedoucí bohoslovci prosadili učení výše formulované. Symbolické pojetí večeře Páně přijali chiliasté od francouzských emigrantů, kteří byli vypuzeni z rodné Pikardie pro svůj spiritualismus a hledali na čas útočiště v Čechách [r. 1418] jako v zemi náboženské svobody. Symbolický výklad večeře Páně byl odtud zván *pikartstvím* a jméno pikart znamenalo po dvě stě let v českých zemích nejhoršího kacíře.

Chiliasté neprosadili na Táboře komunistickou praxi. Nicméně zůstalo eschatologické zaměření trvalým motivem *táborského bohosloví* — právě proto, že nepodlehlo chiliasmu, zklamánímu záhy omylným datováním očekávaného konce. Táboři žili ve vědomí, že jsou nástrojem Božího trestání zpronevěřilé církve. Posilovali se večeří Páně ve svém Božím bojovnictví. Dovedli snášet tíži boje i ztrátu života v jistotě, že Kristus vládne a Antikrist bude zničen, jak provolávali svými manifesty do dalekých končin Evropy. Tím určitější byl jejich nápor proti světu vedenému papežem a císařem. Táboři zůstali mezi husity živlem politicky i sociálně nejpokrokovějším a uplatňovali vladařský nárok Kristův i v těchto oblastech. Převratnou změnu v sociálních poměrech ovšem nestačili provést ani oni. Pod tlakem poměrů doby nezralé pro zrušení třídních rozdílů vrátili se k feudál-

nímu dělení křesťanské společnosti ve tři stavy, jak toto dělení u nás rozvíjel již Štítýn. Město Tábor mělo brzy své selské poddané, od nichž vymáhalo roboty a dávky, zvláště když k tomu nutila potřeba vydržovat obec polem pracující. Tábořští kněží se zasazovali o to, aby za válečných operací byl selský lid co možná šetřen, ale docela zmírnit tvrdost války se jim nepodařilo.

Napětí mezi husitskými stranami se vybijelo diskusemi i válečnými srážkami. Proti zevním nepřítelům se však husité stavěli jednotně k obraně i k útoku, až přinutili katolický svět k jednání o Čtyřech pražských článcích na basilejském koncilu, když byli zejména táboři přiměli katolické biskupy, aby za rozhodčího soudce uznali Písmo a příklad apoštolské církve. Pražské články byly položeny za základ smíru mezi husity a koncilem. Ale delegáti basilejského sněmu vypožadovali napětí mezi pražany a tábory. Obratnou diplomacií dosáhli toho, že se pražané spojili s českými katolíky a porazili vojska tábořská a sirotčí u Lipan r. 1434. Tábořská vojska pozbyla ostatně obliby ve vlastní zemi, již se stala přítěží, když se dala příliš vést vojenskými cíli a klesla s původní mravní výše, zvláště když se k ní přimísili kořistníci. Roku 1436 bylo pak jednání s koncilem dokončeno. Pražským článkům nebyla ovšem přiznána závaznost pro celou církev, jak bylo v původním programu husitů. Koncil uznal platnost těchto článků — v míře však velmi obmezené — jen pro křesťany v Čechách, kteří se jimi chtěli řídit. Šlo zejména o kalich. Zeslabené pražské články zvou se nyní *kompaktáta*. Proti původním úmyslům české reformace vzniká tak prakticky osobitá česká církev pod obojí, vůči Římu až na svěcení kněží samostatná, papeže koncilem zvoleného jinak nedbající, s vlastní administrativou, které určovala ráz strana pražská s Rokycanou v čele, přece však stále usilující o uznání se strany církve římské.

Táboři se drželi ještě řadu let jako zvláštní jednota politická i jako zvláštní církev, zatím co se Rokycanovi podařilo hned po Lipanech přimět sirotky ke vstupu do strany pražské. I táboři byli pak v letech čtyřicátých přinuceni, aby se podřídili sjednocovací politice husitského arcibiskupa a politického vůdce husitů, jímž se tou dobou [1444] stal Jiří z Poděbrad. Jednota husitů